

FR

Forvaltningsrevisjon

Grunnlagsdata for VAR-tjenester

***Bærum kommunerevisjon
2000***

Gjennomført: mai - november 2000

Morten Mjøl̄snes
fagansvarlig for forvaltningsrevisjon

Aglaia Toften
Ingvild Andreassen

INNHold

SAMMENDRAG	2
MÅLSETTING MED PROSJEKTET	2
VURDERING	2
KONKLUSJON	2
ANBEFALINGER	3
1 INNLEDNING	3
BAKGRUNNEN FOR PROSJEKTET	3
AVGRENSNINGER	4
2. FORMÅLET FOR PROSJEKTET	4
3 ANVENDTE METODER I PROSJEKTET	5
DATAINNSAMLING	5
BEARBEIDING OG ANALYSE	5
4 REVISJONSKRITERIER	5
5 FUNN/ FAKTA	6
BESKRIVELSE AV REVIDERT ENHET	6
RESULTAT AV UTFØRTE KONTROLLER	7
6 REVISJONENS VURDERINGER	13
7 SAMMENLIGNING MELLOM ASKER OG BÆRUM	15
8 REVISJONENS KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER	17
KONKLUSJON	17
ANBEFALINGER	20
LITTERATUR OG KILDEHENVISNINGER	21
BEGREPER OG FORKORTELSER	21
VEDLEGG	22

Merknad [mmj1]: Side: 1
Standarden er utarbeidet i samsvar med *Kommunal revisjonsmetodikk. Reell forvaltningsrevisjon 3.4.2 Rapportering* (s 65- 69) samt *RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon organisert som prosjekt*. Der det ikke har vært sammenfall mellom disse, er RSK 001 fulgt. De to dokumentene sier mer om hva som skal med enn hvordan det skal struktureres. Tekst i kursiv er sitater. Bærum kommunerevisjon har fastsatt følgende mal for år 2000. Underoverskrifter kan søyfyes ved behov, men innholdet må medtas.
Layouten er hentet fra Grafisk profilhåndbok – Bærum kommune og fra Forslag til handlingsprogram 2000 – 2003.

SAMMENDRAG

Prosjektet er gjennomført som et fellesprosjekt med Asker kommunerevisjon.

Målsetting med prosjektet

Formålet med prosjektet er å vurdere om kommunens inntekter fra vann-, avløp- og renovasjonstjenesten sikres på en betryggende og effektiv måte ved registrering og oppdatering av grunnlagsdata.

Vurdering

Gebyransatsene beregnes i henhold til gjeldende lover. De lokale forskriftene er i overensstemmelse med de sentrale lover og forskrifter.

Både driftsavdelingen for vann- og avløp (VA-drift) og renovasjonsavdelingen mangler skriftlige rutiner.

Detaljkontrollene viste at det fremdeles gjenstår mye arbeid med oppdatering og vedlikehold av FAK 400¹. Mangelfull kommunikasjon mellom seksjoner i kommunen ser ut til å medføre at VA-drift ikke alltid får opplysninger for å kunne fakturere korrekte kommunale gebyrer. Ulike registreringsmetoder i FAK400 medfører at det er vanskelig å se full historikk pr. eiendom definert på gårdsnummer, bruksnummer og eventuelt seksjonsnummer (gnr/bnr/snr), samt typer gebyrer som belastes den enkelte eiendom direkte eller indirekte.

Revisjonen ser det som positivt at det foretas kvalitetskontroll av FAK400 mot GAB og en sammenstilling mot eksternt renovatørs kunderegister. Vi vil likevel presisere at avvik ved slike kontroller må avklares snarest mulig for at kontrollen skal ha tilfredsstillende effekt.

Ved sammenligning med Asker, ser det ut til at Asker har valgt løsninger som også bør vurderes i Bærum. Dette gjelder innhenting av data fra Planseksjonen og mulig forenkling mht. arealberegning.

Konklusjon

Vann-, avløp- og renovasjonstjenesten utføres i henhold til gjeldende lover og forskrifter.

Kommunalteknisk seksjon har behov for å få skriftlige rutiner for å sikre kontinuitet i arbeidsoppgaver. Dette vil også kunne bidra til at en lettere vil kunne se mulige forbedringspotensialer.

Ved detaljkontroller fant revisjonen mangelfull sporbarhet mellom saksmappe og data registrert i FAK400 knyttet til arealberegning.

Revisjonen har sett at nødvendige endringer knyttet til eiendommer ikke er hensyntatt bl.a. på grunn av manglende kommunikasjon mellom seksjonene i kommunen.

Det er allerede utført mye arbeid for å få et ajourført kunde-/eiendomsregister (FAK400). Det gjenstår fremdeles en del arbeidet før kvaliteten på registrene er tilfredsstillende.

Merknad [mmj2]: Gi et kort og oversiktlig sammendrag av rapportinnholdet. Anbefalinger bør gjengis uavkortet. *Sammendraget bør gi mottaker nok informasjon til å kunne vurdere revisjonens konklusjoner og forstå eventuelle anbefalinger* (reell forvaltningsrevisjon s. 66).

Merknad [mmj3]: Side: 2
Tas med dersom det er gitt anbefalinger.

¹ FAK 400 = faktureringsystemet i Bærum kommune som også omfatter eiendomsregisteret for kommunale avgifter

Revisjonen ser behov for bedre koblinger i FAK400 slik at det blir lettere å følge opp at den enkelte eiendom blir belastet for alle aktuelle gebyrer innen vann, avløp og renovasjon.

Ved detaljkontroller på VA-drift var det av og til vanskelig å se beregningsgrunnlaget for registrerte data i FAK400. Dette kunne vært bedret ved at arbeidspapirene i saksmappene dateres og signeres av saksbehandler. Dersom det skjer senere endringer/rettelser på arbeidspapiret, må det dateres og signeres av den saksbehandler som har utført endringen.

Renovasjonsavdelingen har startet med maskinell sammenstilling av kunderegisteret i kommunen og kunderegister hos renovatør. Maskinell sammenstilling antas å gi stor ressursbesparelse i forhold til tidligere manuell rutine. Avvikshåndteringen ved sammenstillingen er imidlertid ikke tilfredsstillende, da avvik ved sammenstilling i mars 2000 ennå ikke er forklart. Ved alle typer avstemminger/sammenstillinger er det viktig at avvik dokumenteres/forklares snarest slik at kommunens registre er så ajour som mulig. Videre mener vi at kommunen selv skulle stått for sammenstillingen av dataene i stedet for at dette ble utført av eksternt konsulent.

Det ser ut som at Asker har valgt en enklere arealberegning metode. Metoden synes å gi mindre oppfølging ved senere innredninger av disponible rom. Asker har også innført en "henteordning" i Bygnings- og reguleringsavdelingen som bedre synliggjør hvem som har ansvaret mht. fullstendig datainnsamling til kommunalteknisk avdeling.

Anbefalinger

1. Revisjonen anbefaler at VA-drift og renovasjon innfører skriftlige rutiner for grunnlagsregistrering og senere oppfølging.
2. Revisjonen anbefaler at en får bedre koblinger i FAK400, slik at det for hver eiendom (gnr/bnr/snr) fremkommer hvilke gebyrer for vann, avløp og renovasjon som eiendommen belastes, direkte eller indirekte.
3. Revisjonen anbefaler at det ved fakturering av tilknytningsgebyrer forsøkes å finne frem til en registreringsrutine som sikrer senere oppfølging mot eiendomsregisteret.
4. Revisjonen ber kommunalteknisk seksjon vurdere om Askers rutine for innhenting av data fra planseksjonen også vil være hensiktsmessig i Bærum.
5. Revisjonen ber kommunalteknisk seksjon vurdere om andre kommuners arealberegning for eksempel Askers rutine mht at boder ikke trekkes fra osv., kan være hensiktsmessig for Bærum. Eventuelt bruk av GAB-areal.

1 INNLEDNING

Bakgrunnen for prosjektet

Forvaltningsrevisjon utføres i hht. Lov om kommuner og fylkeskommuner, § 60 nr. 7. *Revisjonen skal kontrollere at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, og foreta en systematisk vurdering av bruk og forvaltning av de kommunale midler med utgangspunkt i oppgaver, ressursbruk og oppnådde resultater.*

Merknad [mmj4]: Ved utarbeidelse av rapporten er det viktig å unngå uklarheter som kan lede til misforståelser. Revisor bør derfor legge vekt på leservennlighet, og bl.a.:
ajskille klart mellom faktabeskrivelse og revisors vurdering
bjfå frem en klar sammenheng mellom formål, mål, problemstillinger, faktagrunnlag, vurderinger opp mot revisjonskriterier, konklusjon og eventuelle anbefalinger (RSK 001 s 6).

Merknad [mmj5]:
Kan gi en kort referanse til begrunnelse for valg av prosjekt.

Bokførte inntekter vedrørende vann, avløp og renovasjon i 1999 var totalt kr. 210 619 112,-. Dette tilsvarer 86% av de totale kommunale gebyrinntekter for 1999.

Bærum kommune har ca. 24 000 abonnenter knyttet til vann og avløp og renovasjon. Fullstendighet på kunderegistrering og korrekte grunnlagsdata er viktig både av hensyn til likebehandling og for å sikre kommunale inntekter. Vann-, avløps- og renovasjonstjenestene skal drives til selvkost jf. Forurensningsloven § 52a og Lov om vass- og kloakkavgifter, dvs. at kunden ikke skal betale mer enn tjenesten koster. For den enkelte abonnent blir det derfor vesentlig at gebyrer beregnes korrekt.

I 1997 utførte vi forvaltningsprosjektet *Beregningsgrunnlaget for kommunale gebyr*. Prosjektet la vekt på om beregningsmetoden for gebyrsatsene var riktig. I årets prosjekt ønsker vi å se nærmere på hvorvidt alle aktuelle abonnenter blir registrert og om grunnlaget for faktureringen er korrekt. For å få en sammenheng mot tidligere prosjekt, vurderer vi også om det er foretatt endringer i rutine for fastsettelse av gebyrenes størrelse.

Prosjektet gjennomføres som et fellesprosjekt med Asker kommunerevisjon. Det er skrevet 2 separate rapporter. Formålet med fellesprosjektet er bl.a. å kunne sammenligne rutine i de to kommunene og at vi får benyttet hverandres spesialkompetanse.

Sentrale begreper/forkortelser er definert på s. 21.

Avgrensninger

Feiertjenesten omfattes ikke av prosjektet. Kommunalteknisk seksjon er ansvarlig for faktureringen til de enkelte husstandene i kommunen, men administreres av Asker og Bærum Brannvesen.

For renovasjon tar prosjektet kun for seg rutine rundt henting av husholdningsavfall definert som restavfall. Avgrensningen medfører at kildesortering og spesialavfall jf. kommunens forskrifter for husholdningsavfall §§ 4 og 5 ikke blir omtalt (papirsekker, skvettstasjoner og ISI- avfallsanlegg osv.).

Våre vurderinger mht. fullstendighet på kundemassen, bygger i stor grad på forutsetningen om at Planseksjonen i kommunen har et oppdatert GAB (det offentlige registeret for grunneiendommer, adresser og bygninger) og at Platon (planseksjonens saksarkiv), er fullstendig mht. alle henvendelser til kommunen vedrørende byggesaksbehandling.

2. FORMÅLET FOR PROSJEKTET

Formålet med prosjektet er å vurdere om kommunens inntekter fra VAR-tjenesten sikres på en betryggende og effektiv måte ved registrering og oppdatering av grunnlagsdata.

Formålet har vi brutt ned til følgende problemstillinger:

1. Er fastsettelsen av gebyrer for vann, avløp og renovasjon ihht. lover og forskrifter?
2. Er det etablert tilfredsstillende rutiner som sikrer at alle som benytter kommunens tjenester innen vann, avløp og renovasjon blir riktig registrert som kunde/abbonent?
3. Skjer oppdatering av grunnlagsdata på en rasjonell måte og sikrer rutine at den enkelte kunde blir fakturert korrekt?

Merknad [mmj6]: Redegjøre for valg av målsetninger. Kan antyde de resultatene revisor forventet å finne for å begrunne valg av prosjekt og målsetninger.

I tillegg har vi vurdert om det er forskjeller i rutineene i Bærum og Asker som gir grunnlag for forbedringspotensialer i Bærum.

3 ANVENDTE METODER I PROSJEKTET

Datainnsamling

Vi har gjennomgått de lover og forskrifter som gjelder for gebyrtypene prosjektet bygger på.

Informasjon vedrørende Bærum kommunes tjeneste er innhentet ved å intervju lederne for renovasjonsavdelingen og VA-drift samt medarbeidere som har arbeidsoppgaver knyttet til innsamling og bearbeiding av grunnlagsdata frem til fakturering. Parallelt med vår intervjurunde har seksjonen arbeidet med prosessflyt og prosessbeskrivelser for kommunale eiendomsgebyrer. Vi har mottatt dokumentet og benyttet dette som en del av vårt informasjonsgrunnlag.

I desember 1997 ble prosjektet *Kvalitetskontroll av FAK400 mot GAB i Bærum kommune* utført av Geoservice AS. Prosjektet ble utført da VA-drift så et behov for å få klarlagt og hevet kvaliteten på det kommunale avgiftsregisteret i FAK400 (kommunens faktureringssystem). Analysen ble utført ved å koble FAK400 mot GAB. Arbeidet med å heve kvaliteten på registeret i FAK400 har fortsatt i 1998 og 1999 og 2000. Avviksrapporten har vi benyttet ved vurdering mht. hvor fullstendig eiendomsregisteret i FAK400 er nå og hvilke forbedringer det fremdeles kan være behov for.

Liste fra Platon, er benyttet ved uttrekk for detaljkontroller mot eiendomsregisteret i Kommunalteknisk seksjon.

Bearbeiding og analyse

Informasjonen fra gjennomførte intervjuer er kontrollert opp mot dokumentasjon i prosessflyt og prosessbeskrivelse samt intern kontrollhåndbok. Dagens rutiner er vurdert opp mot gjeldende lover og forskrifter. Videre har vi foretatt detaljkontroller for å vurdere om de interne rutineene følges i praksis.

4 REVISJONSKRITERIER

Ifølge Forurensningsloven av 13.3.1981 § 34, Lov om kommunale vass- og kloakkavgifter av 31.05.74 § 3 og forskrift om kommunale vann- og avløpsgebyrer av 10.01.1995 § 1, er det kommunen som fastsetter gebyrenes størrelse og beregningsmetode pr. eiendom. Kommunen kan ikke kreve mer i gebyrer enn dens samlede kostnader på vann- og avløpssektoren og renovasjon (selvkost). Det er eier av en eiendom som skal betale årsgebyret. Ved bortfeste for 30 år eller mer, skal festeren svare for gebyret hvis ikke annet er avtalt.

Forurensningsloven § 23, Lov om kommunale vass- og kloakkavgifter § 3 og Plan- og bygningsloven §§ 65, 66 og 92 første ledd, gir føringer for hvor tidlig i en deling/byggeprosess tilknytning til kommunens vann- og avløpsledninger skal skje.

Forurensningsloven § 30 omhandler kommunens plikt til å sørge for innsamling av forbruksavfall.

Merknad [mmj7]:

En må gjøre rede for anvendte metoder for datainnsamling, bearbeiding og analyse. *Revisor må velge ut og innhente relevante data systematisk og i tilstrekkelig omfang for å belyse problemstillingene.* Dataenes pålitelighet og gyldighet vurderes. Innhentet grunnlagsinformasjon verifiseres i nødvendig grad hos undersøkt virksomhet eller på annen måte. Intervju bør som hovedregel verifiseres. Dataene bearbeides, analyseres og vurderes opp mot revisjonskriteriene. (RSK 001 s 5)

Merknad [mmj8]:

Revisjonskriterier...er uttrykk for krav eller forventninger til en funksjon, aktivitet, prosedyre, resultat e.l. Revisjonskriterier fastsettes vanligvis med basis i en eller flere av følgende kilder: lovverk, politiske vedtak og føringer, kommunens egne retningslinjer, anerkjent teori på området og andre sammenlignbare virksomheters løsninger og resultater (RSK 001 s 4).

På bakgrunn av dette har vi utarbeidet følgende revisjonskriterier, som vi vil vurdere funnene opp mot:

1. Gebyrene for vann, avløp og renovasjon skal ikke overstige selvkost for de aktuelle tjenestene.
2. De kommunale forskrifter for beregning av tilknytningsgebyr, årsgebyr for vann og avløp og henting av husholdningsavfall (restavfall), skal være innenfor rammene som er satt i de sentrale lover og forskrifter
3. Beregningsgrunnlaget for fastsettelse av tilknytningsgebyr og årsgebyr for vann og avløp for den enkelte eiendom skal utføres i tråd med lov og forskrift.
4. Det må være betryggende rutiner som sikrer at gebyrene belastes riktig rettssubjekt (iltakshaver/eier/fester).
5. Det må være laget betryggende kontrollrutiner som sikrer at renovasjonstjenesten som utføres av eksternt renovatør, omfatter alle aktuelle eiendommer i kommunen og at den enkelte eier får den tjenesten de har betalt for.

5 FUNN/ FAKTA

Merknad [mmj9]: ...skille klart mellom faktabeskrivelse og revisors vurdering(RSK 001 s.6). Bare faktaopplysninger skal tas med i dette kapitlet.

Beskrivelse av revidert enhet

Vann-, avløp- og renovasjonstjenester administreres av Kommunalteknisk seksjon, i hhv. VA-driftsavdeling (VA-drift) og Forurensning og renovasjonsavdelingen (renovasjonsavdeling).

En rekke ansatte er involvert i arbeidet med grunnlagsdata for kommunale gebyrer. Disse ansatte har også andre arbeidsoppgaver i tillegg. Selve arbeidet med grunnlagsdataene antas å tilsvare ca. 3 årsverk for VA-drift og ca 0,65 årsverk for renovasjonsavdelingen. I tillegg kommer arbeidet med fakturering og oppfølging.

Abonnenter fordelt på type abonnement:

	Vann	Avløp	Renovasjon
Antall abonnenter med stipulert forbruk	21 156	20 932	
Antall abonnenter med måler	2 194	2 142	
Abonnenter med tvungen tømning septik		778	
Abonnenter med sekker ordinært 1 sekk pr. uke (varegruppe 13011)(varegruppe 13011 – 13014)			21 070
Abonnenter med sekker (flere sekker pr. uke) (varegruppe 13012 – 13014)			547
Abonnenter med container (varegruppe 14011 – 14057)			424
Abonnenter med priveter			8
SUM	23 350	23 852	22 049

Tallene er hentet fra faktureringsystemet FAK400 pr. 27.juni 2000.

Som det fremgår av oversikten er det få abonnenter som betaler vann- og avløpsgebyr etter måler. Av abonnenter med målere utgjør ca. 1 500 boligabonnenter. Alle abonnenter kan velge mellom gebyr etter areal eller målt forbruk. Boligabonnenter med vannmålere, står selv

ansvarlig for kjøp, installering, vedlikehold, riktigheten av denne, samt evt. flytting. For næringsabonnenter med vannmålere står kommunen ansvarlig for drift og vedlikehold av måleren. Næringsabonnentene betaler derfor målerleie til kommunen. Abonnenter med vannmålere skal sende inn avlesningskort innen 15. desember hvert år.

Resultat av utførte kontroller

Revisjonskriterie 1 - Gebyrene skal ikke overstige selvkost

I renovasjonsgebyret pr. husstand er det etter 1997 lagt til kr. 70,- i kjølemøbelavgift og kr. 150,- i sluttbehandlingsavgift til staten. Gebyret for 2000 ble dessuten økt med 5% for å finansiere innsatsen mot forsøpling på kommunale områder.

Gebyrfastsettelse for vann og avløp utføres på grunnlag av et overslag over kommunens antatte kostnader til investeringer, drift og vedlikehold på vann- og avløpssektoren for de nærmeste 4 årene. Fra og med 1999 er gebyret for vann og avløp fordelt med 40% på vann og 60% på avløp, mot hhv. 37% og 63% i 1997. Endringen skjedde i forbindelse med at renseanlegget på Aurevann ble tatt i bruk.

Nøkkeltall for Tekniske tjenester 1995 – 1999 ASSS-prosjektet (Aggregerte styringsdato for samarbeidende storkommuner) viser følgende inntektsdekning for vann, avløp og husholdningsrenovasjon i 1998 og 1999. Vi viser også de rapporterte %-satser for Asker da dette er et samarbeidsprosjekt.

	Bærum		Asker	
	1998	1999	1998	1999
Vann	107%	84%	90%	92%
Avløp	104%	95%	71%	84%
Husholdningsrenovasjon	90%	96%	82%	86%

ASSS-prosjektet. Inntektsdekning i % (sum inntekter i forhold til summen av drifts- og kapitalkostnader)

Bærum overdekning i 1998 ble ført til fond og benyttet til å dekke underdekningen i 1999.

Revisjonskriterie 2 - De kommunale forskrifter må være i overensstemmelse med de sentrale lover og forskrifter

Kommunens forskrifter er kontrollert opp mot Forurensningsloven, Lov om kommunale vass- og kloakkavgifter og tilhørende forskrifter.

I Bærum kommune benyttes det minstegebyr for vann og avløp. Minstegebyret er satt til et minste forbruk på 150 m³ ved målt forbruk og et minsteareal på 100 m² ved stipulert forbruk. Ny forskrift for kommunale vann- og avløpsgebyr ble vedtatt den 1. juli 2000 med virkning fra og med 1.1.2001. I forslaget til endringer var det bl.a. foreslått at muligheten for å fastsette et årlig minimumsgebyr skulle fjernes. Retten til å fastsette et årlig minimumsgebyr er imidlertid opprettholdt, men vil kun gjelde dersom årsgebyret beregnes på grunnlag av målt eller stipulert forbruk. I den nye forskriften gis det nå anledning til å avregne årsgebyrer etter en 2-delt gebyrmodell.

I kommunens forskrift for vann- og avløpsgebyrer § 8.3 står det: *For alle eiendommer hvor svømmebasseng er/blir montert innvendig eller utomhus, og som gebyrberegnes etter areal, skal det betales et tilleggsgebyr for vann og/eller avløp tilsvarende et årlig forbruk på 30 m³. Bassengvolum under 5 m³ er fritatt for tilleggsgebyr. Bestemmelsen gjelder så vel fastmonterte som demonterbare bassenger.* Tilleggsgebyr for svømmebasseng er ikke omtalt i

folderen for kommunale gebyrer som angir årets priser for vann- avløp- og renovasjonsgebyrer samt feiegebyr. Oppdatert prisliste gjengis også i Bæringen hvert år. Et av hovedprinsippene i loven og den sentrale forskriften er: *Gebyrene skal fordeles på brukere av fast eiendom slik at de i størst mulig utstrekning gir uttrykk for hva det koster kommunen å betjene den enkelte eiendom med vann- og avløpsanlegg.*

I kommentarer til Miljøverndepartementets forskrift § 5 står det: *Kommunen kan også fastsette ulike gebyrsatser hvis et vann- eller avløpsanlegg, eller en større enhet av et anlegg, medfører vesentlig høyere eller lavere kostnader enn de øvrige. Dette gjelder både tilknytnings- og årsgebyr.*

Dersom det ikke er normalt å tømme og etterfylle bassenget hvert år, er det etter vår mening vanskelig å se at bruk av svømmebasseng medfører vesentlig høyere kostnader enn normalt.

Forholdet er tatt opp med VA-drift og vi har mottatt følgende svar, datert 29.9.00:

Innledningsvis finner vi det riktig å gjenta Pkt. 10.4 i Bærum kommunes vann- og kloakkforskrifter av mai 1988:

"For alle hus hvor svømmebasseng blir monter, skal det betales etter målt forbruk for eiendommen. For eiendom som ikke betaler etter målt forbruk, betales en tilleggsavgift for vann og/eller kloakk tilsvarende et årlig forbruk på:

*40 m³ for bassengvolum inntil 20 m³
80 m³ for bassengvolum inntil 40 m³
120 m³ for bassengvolum over 40 m³"*

Videre er det kommunestyret som vedtar forskriftene. Det kan også informeres om at advokat ved avdeling Levekår har lest og godkjent det juridiske ved forskriften, før oversendelse til politisk behandling.

Ved revidering av forskriftene var vi inneforstått med at de fleste som har svømmebasseng, ikke tømmer og gjenfyller disse hvert år. Samtidig var vårt inntrykk at det ikke var politisk aksept for å fjerne tilleggsgebyret for svømmebasseng for abonnenter som ikke har vannmåler. Dette er basert på to forhold: Stikkprøver hos abonnenter med svømmebasseng og måler, viste et noe høyere vannforbruk hos abonnenter med svømmebasseng enn uten. Videre så er det å gi våre kunder uten svømmebasseng tillit til at det er en viss rettferdighet i gebyrberegningen.

Vi er til dels enige i at pris for svømmebasseng burde tas inn i prislistene for de i overkant av 100 abonnenter dette gjelder. I denne forbindelse finner vi det riktig å informere om at Bærum kommune sine vann- og kloakkforskrifter er sendt til samtlige husstander våren 1999 samt sendes nye abonnenter (sammen med informasjon fra Renovasjonsavdelingen). Videre er alle nye abonnenter med svømmebasseng etter 1999 tilskrevet med informasjon om gebyrberegningen.

I kommunens forskrift for vann- og avløpsgebyrer § 11.3.3. står det: *Næringsabonnenter som unnlater å sende inn måleravlesningskort innen oppgitt frist, jf. pkt. 11.1.2, blir pålagt et tilleggsgebyr tilsvarende forbruk av 100 m³ vann- og avløp til dekning av kommunens kostnader.* Med prisene for 2000 vil tilleggsgebyret utgjøre kr. 1 655,-. (100x6,55 + 100x10) Gebyret kan ikke settes høyere enn at det dekker kostnaden for tjenesten. Etter hva vi har fått opplyst, vil manglende avlesningskort medføre at VA-drift må engasjere rørlegger for å reise ut og foreta denne avlesningen. I enkelte tilfeller vil denne avlesningen skje på kveldstid.

Revisjonskriterie 3 - Beregningsgrunnlaget for gebyrfastsettelsen pr. eiendom må være i tråd med lov og forskrift

I kommunens forskrift for vann- og avløpsgebyrer § 5 omtales det hvordan arealberegning skal utføres som grunnlag for fakturering av tilknytningsgebyrer og årsgebyrer. I forskriftens § 6 står det at tilknytningsgebyr også skal belastes ved utvidelse av eksisterende bygg, dersom utvidelsen er større enn 10 m². Økning i bebygd og innredet areal for beboelse skal også medføre økt årsgebyr for vann og avløp. Vi kan ikke se at dette kommer frem i kommunens forskrift.

I utgangspunktet skal bygningsmessige endringer meldes til Planseksjonen. Planseksjonen skal gi beskjed videre til VA-drift, slik at nødvendig arealberegning for vann og avløp kan gjennomføres. Det er imidlertid slik at meldeplikten til Planseksjonen ikke gjelder for alle typer tilbygg og ominnredning. For ominnredning vil meldeplikt bare oppstå ved fasadeendring eller installasjon av røropplegg. Det er dessuten ikke alle meldinger som krever ferdigattest (mindre tilbygg og lignende). Ved meldingssaker til Planseksjonen som kan medføre økt gebyrgrunnlag for vann- og avløp, sender Planseksjonen gjenpart av meldingen til VA-drift.

Ved første gangs beregning av tilknytningsgebyr og årsgebyr for vann- og avløpsgebyrer legges 1. etasjes plan til grunn for arealberegning. For øvrige etasjer som er delvis innredet til beboelse, beregnes et tillegg i forhold til hovedetasjen. Det benyttes fastsatte %-satser ut fra hvor stor andel av etasjen som innredes. I kommentarer til de enkelte bestemmelser i departementets forskrift av 27.9.96 står det følgende: *Tilknytningsgebyret er et engangsgebyr. Det kan derfor ikke kreves nytt gebyr ved en ominnredning av bygningsareal som forelå på tilknytningstidspunktet, eller hvis bruken av bygningen blir endret.* Ved senere innredning/bruksendring av f. eks. kjeller-/loftsarealer som tidligere ikke er medregnet ved arealberegning, utløses imidlertid mulighet for kommunen til å øke beregningsgrunnlaget for fakturering av årsgebyrene. Dersom endringene ikke medfører fasadeendringer eller rørleggerarbeid, blir melding sjelden gitt til VA-drift. Slike endringer vil derfor som regel bare medføre økte gebyrer når endringen oppdages ved etterkontroller mot GAB, tilfeldig befarings og lignende.

Når det ikke skal skrives ferdigattest fra Planseksjonen, får VA-drift bare kopi av meldingen om planlagt endring. I slike tilfeller er det vanskelig å bestemme tidspunktet for når forhøyet årsgebyrer og eventuelt nytt tilknytningsgebyr (utvidelse over 10 m²) skal bli gjeldende.

For å vurdere om fastsettelsen av tilknytningsgebyrer, årsgebyrer for vann og avløp og renovasjon er beregnet korrekt for den enkelte eiendom, har vi foretatt enkelte detaljkontroller.

Utvalg for kontroll ble gjort ut fra rapport fra Platon. Rapporten omfattet registrerte saker i 1998 og viste bl. a. journalnummer, gårdsnummer (gnr), bruksnummer (bnr), sakstittel, vedtakstype og sakstype. Rapporten ble sortert på gnr/bnr i stigende rekkefølge og slik at hvert gnr/bnr bare ble vist én gang. Tre kontroller ble utført:

1.

Vi plukket ut 50 tilfeldige gnr/bnr og kontrollerte at tilhørende kunder i Eiendomsregisteret i FAK400 ble fakturert årsgebyrer for vann, avløp og renovasjon. Dersom eiendommen ikke ble belastet alle årsgebyrene, ble årsak klarlagt.

2.

Av de 50 valgte gnr/bnr plukket vi ut 14 tilfeldige for detaljkontroll mot saksmappene. Kontrollen ble gjennomført ved å etterkontrollere arealberegningene som dannet grunnlaget for registrering – og dermed faktureringen av årsgebyrene – i FAK400.

3.

For å sikre at vi også fikk utført kontroller mht. vannmålere, valgte vi ut de gnr/bnr i det første utvalget som var registrert i FAK 400 med vann etter måler. Disse ble kontrollert mht. om avlesningskort var sendt inn. Vi ønsket også å kontrollere om forskriftens § 11 var fulgt dersom kortet ikke var innlevert.

Resultat:

Nedenfor vil vi kun gi en generell oppsummering av funnene. For en mer detaljert fremstilling av de enkelte funn viser vi til vedlegg 1.

1 Kontroll med at alle belastes for vann, avløp og renovasjon (50 kontrollert):

48 gnr/bnr ble belastet for vann og avløp. Av disse ble 46 også belastet for renovasjon. To gnr/bnr må følges opp videre for å finne ut om disse blir belastet for renovasjon eller ikke.

Tre av de ovennevnte 48 eiendommene var ikke registrert med gnr/bnr i FAK400.

Registreringen var kun foretatt på adresse. Ifølge VA-drift kan det ikke registreres på gnr/bnr ved følgende tilfeller:

- Midlertidige abonnenter § 9.1 (byggeplasser/brakkerigger)
- Abonnenter med gnr/bnr i andre kommuner
- Container på eiendom som ikke eies av regningsmottaker

Dette skyldes at Bærum kommune ikke har legalpant (lovmessig pant) i eiendommen for de aktuelle tjenestene.

Våre revisjonshandlinger avdekket at ovennevnte 3 eiendommer ikke var registrert med gnr/bnr og heller ikke faller inn under de nevnte unntakene.

Næringsbygg kan ofte være registrert bare med gateadresse og ikke på gnr/bnr. 2 av de 48 eiendommene var registrert på feil gnr/bnr.

For de 2 resterende gnr/bnr fant vi ingen opplysninger i FAK400. Sakene ble undersøkt med følgende avklaring: Ett gnr/bnr var ikke bebygd. Det andre ble bare fakturert for renovasjon.

Ovennevnte funn er meddelt administrasjonen (VA-drift/renovasjon) som vil følge opp sakene videre.

2 Detaljkontroll arealberegning (14 gnr/bnr)

Tilknytningsgebyr på nybygg utfaktureres før det er opprettet eget gnr/bnr for den enkelte eiendom. Ved beregning og grunnlag for fakturering av tilknytningsgebyr benyttes et eget skjema. Skjemaet påføres kundenummer ved registrering i FAK400, som bekreftelse på at faktura er skrevet. Skjemaet arkiveres i saksmappen. Først ved beregning av renovasjonsgebyr og årsgebyr for vann- og avløp, blir kunden registrert med gnr/bnr i FAK400.

For 9 av eiendommene kom vi frem til samme areal som registrert i FAK400.

For 2 eiendommer var tidligere års tilbygg ikke registrert. For begge eiendommene kan kommunen ha mistet retten til å kreve tilknytningsgebyr (foreldelsesfrist 3 år).

For 1 eiendom var tilbygg registrert av VA-drift først etter mottak av ferdigattest. Dette medførte at tilknytningsgebyr for utvidelsen ikke kunne kreves, da foreldelsesfrist på 3 år ble gjeldende.

For de 2 resterende eiendommene var det små differanser mellom våre beregninger og det som var registrert inn som areal i FAK400. Begge sakene gjelder eldre bygg, hvor beregningene ble foretatt 1959 og 1983.

For 8 av eiendommene var det relativt store avvik mellom areal registrert i GAB og areal lagt til grunn for beregning av vann- og avløpsgebyrer (større areal i GAB). For alle tilfellene ser dette ut til å skyldes forskjellig beregninger for arealer i kjeller/underetasjer. På tegninger lagt til grunn for vann- og avløpsberegning er rommene definert som disponible rom eller boder. For ett gnr/bnr var det feil referanse til saksnummer i GAB.

Ved en av detaljkontrollene fant vi at beregnet areal ifølge arbeidspapir i saksmappe ikke stemte overens med det registrerte arealet i FAK400. Dette skyldes at det ved den manuelle beregningen var tatt med en bod som skulle vært holdt utenfor. I FAK400 ble det korrekte areal registrert. Av arbeidspapiret i saksmappen fremkommer ingen dato, signatur og forklaring på at det er foretatt noen etterkontroll og at kontrollen medførte endret areal.

3 Kontroll vannmålere (4 gnr/bnr)

Det var bare arkivert mottatt avlesningskort for 1 gnr/bnr. Alle eiendommene gjaldt næringsseieendommer. Ingen var ilagt tilleggsgebyret som omtales i kommunens vedtekter § 11.3.3. Ved kommunestyrets revidering av forskriften 16.12.1998, ble ny § 11.3.3 innarbeidet. Avregningen for 2000 vil derfor være første gang paragrafen kunne vært effektuert. Dagens faktureringsystem har ikke muligheter for å få ut nødvendige rapporter for enkel kontroll mht. hvilke eiendommer som ikke har oppfylt kravene i ovennevnte paragraf (bolig/næringsseieendom, stipulert/avlest forbruk). I tillegg må kunden bli tilskrevet om begrunnelsen for gebyret før det kan faktureres.

Revisjonskriterie 4 - Gebyrene skal belastes riktig rettssubjekt

I 1998 startet VA-drift en prosess for å få en full gjennomgang av kundemassen. Firmaet Geoservice ble engasjert til å foreta en kvalitetskontroll - "vasking" - av GAB-registeret mot FAK400. Det ble laget en rapport ut fra de to systemene. Listene ble gjennomgått manuelt for kontroll av sammenheng mellom gnr/bnr/snr og adresse i de 2 systemene.

Det ble laget en utlistering fra GAB på alle gnr/bnr/snr i kommunen. Listen ble kontrollert mot diverse systemer mht. om områdene gjaldt reelle kunder, dvs. tomter med bygninger som skulle faktureres for vann, avløp og renovasjon. Avvikslistene som ble kjørt ut i forbindelse med "vaskingen" gjennomgås nå i detalj for å kontrollere at kundene faktureres for alle de tjenester og areal de ut fra GAB-registeret plikter å betale for. Når denne gjennomgangen er ferdig, er det planer om å foreta en ny "vasking" mellom GAB og FAK400. Deretter kan det lages rutinebeskrivelser for hvordan oppfølgingen skal gjøres for fremtiden.

Hver måned mottar VA-drift liste over hjemmelsoverganger siste måned fra Statens Kartverk. Listen benyttes for oppdatering av kunderegisteret i FAK400.

Når renovasjonsavdelingen oppretter kunder for renovasjon gir renovasjonsavdelingen melding videre til VA-drift.

Revisjonskriterie 5 - Kontrollrutiner skal sikre at renovasjonstjenesten omfatter alle aktuelle eiendommer i kommunen og at den enkelte eier får den tjenesten de har betalt for

Alle bebygde private eiendommer i kommunen skal ha renovasjon. Restavfall vil bare bli hentet dersom det er lagt i spesielt merkede sekker. Arbeidet utføres av Transportsentralen i Asker og Bærum (TAB) på vegne av Bærum kommune. For å tilpasse renovasjonstjenesten til den enkelte husstand, gis det anledning til å benytte fellesabonnement. Med fellesabonnement menes at flere abonnenter går sammen om felles avfallsbeholdere.

TAB sender avviksrapport til renovasjonsavdelingen hver dag. Rapporten gir en oversikt over hvilke adresser TAB ikke hentet sekker fra, samt begrunnelsen for dette. TAB skal f.eks. ikke hente dersom sekkene er umerket eller inneholder hageavfall.

Dersom kunder ringer og klager på at søppel ikke er hentet, kontrollerer renovasjonsavdelingen dette mot avviksrapporten. Er ikke adressen ført opp på avviksrapporten tar renovasjonsavdelingen kontakt med TAB for å få avklart avviket.

Nye kunder blir registrert i FAK400 av renovasjonsavdelingen. Kopi av grunnlagsbildet blir faket til TAB for registrering i TABs kunderegister. I de aller fleste tilfellene er grunnlagsbildet som sendes TAB utskrift fra FAK400. Utskriften påføres tømmedag, rutenummer, samt første dato for tømning. I de øvrige tilfellene vil det være et manuelt skrevet bilag som sendes TAB. Kunden vil da bli registrert inn i FAK400 i løpet av et par dager. Manglende oppdatering av FAK400 før videresendelse til TAB, skyldes i disse tilfeller tidsnød og at det er viktig at TAB får informasjon om nye kunder i god tid før første tømmedag. Nødvendige endringer knyttet til kunder noteres først av renovasjonsavdelingen som deretter sender melding til TAB for registrering der. Kopi av grunnlagsbildet leveres også til VA-drift for registrering av vann- og avløpsgebyr for senere oppfølging mot vann- og avløpsgebyrer.

TAB skal ikke opprette nye renovasjonskunder uten at informasjon er mottatt fra renovasjonsavdelingen. TAB melder imidlertid fra dersom de ser at et hus ikke er registrert. VA-drift gir melding til renovasjonsavdelingen dersom de oppretter kunder for vann og avløp. Ved melding fra TAB og VA-drift tar renovasjonsavdelingen kontakt med eier for å avklare renovasjonsordningen.

Renovasjonsavdelingen sender informasjon vedrørende renovasjonsordningen, samt kommunens forskrift for vann- og avløpsgebyrer til alle nye kunder.

To ganger pr. år skal det foretas en sammenstilling mellom kunderegisteret i TAB og FAK400. Dette gjelder både for sekker og containere. Tidligere har denne kontrollen vært utført manuelt ved at listene har vært gjennomgått i detalj. Manuell kontroll utføres fortsatt for containerlistene, da disse ikke er så omfattende (ca. 100 sider). Listen over utlevering av sekker (sekkelisten) er imidlertid på ca. 1400 sider. En manuell gjennomgang av denne listen er derfor meget tidkrevende. Ved kontrollen pr. desember 1999 er det derfor utført maskinell sammenstilling av kundebasene for sekkeabonnenter. Denne sammenstillingen ble utført i mars 2000. Sammenstillingen ble utført av Halgberg (selvstendig konsulent som har laget datasystemet på TAB) etter avtale mellom Bærum kommune og TAB. Det var ingen

observatør fra Bærum kommune tilstede da selve sammenstillingen ble gjennomført. Resultatet av sammenstillingen viser en differanse på kun 20 sekkeruller. Avvikene skal vurderes av TAB og Renovasjonsavdelingen i fellesskap. Denne kontrollen er ikke utført ennå.

Dersom en husstand mangler renovasjonssekker, kan det kjøpes ekstrasekker (blåsekker) i forskjellige butikker i kommunen. Det er TAB som leverer blåsekkene til butikkene. For hver sekk skal Bærum kommune motta kr. 4,50 for å dekke en rimelig andel av kommunens kostnader for transport og forbrenning av ekstraavfallet. Denne inntekten mottar Bærum kommune ved at det 2 ganger pr. år legges frem en oversikt fra TAB over salg av blåsekker for periodene 1.1 – 30.6 / 1.7 – 31.12. Ut fra denne listen sendes det en faktura fra renovasjonsavdelingen til TAB for kommunens andel (antall sekker x 4,50). Av og til blir det foretatt etterkontroll mht. rimeligheten i salgsoversikten fra TAB. Etterkontrollen utføres ved at renovasjonsavdelingen tar kontakt med hovedleverandør av renovasjonssekker og får vite hvor mange blåsekker som er levert til TAB siste halvår/år. Utleverte blåsekker fra hovedleverandør vurderes opp mot salgslistene fra TAB. Vi kontrollerte 2 faktureringer til TAB mht. at utfakturert stemte med grunnlag fra TAB. Ingen feil ble avdekket.

6 REVISJONENS VURDERINGER

Revisjonskriterie 1 Gebyrene skal ikke overstige selvkost.

Beregningsmetoden og tilleggene som er foretatt vedrørende renovasjonsgebyret og beregningsmetoden for vann- og avløpstjenester er etter vår oppfatning innenfor lovens regler om selvkost.

Revisjonskriterie 2 - De kommunale forskrifter må være i overensstemmelse med de sentrale lover og forskrifter

Bestemmelsen om tilleggsgebyr for svømmebasseng kan etter vår oppfatning se ut til å ligge utenfor et av hovedprinsippene i loven og den sentrale forskriften som sier: *Gebyrene skal fordeles på brukere av fast eiendom slik at de i størst mulig utstrekning gir uttrykk for hva det koster kommunen å betjene den enkelte eiendom med vann- og avløpsanlegg.*

I kapitlet om lovens og forskriftens hovedprinsipper (s. 5 i forskrift av 27.9.1996) sies det; *Hensynet til administrativt enkle løsninger vil også kunne tillegges vekt.* Ut fra svaret vi har mottatt, ser det ut til at dette hensynet er tillagt vekt ved beregning av kostnader for svømmebasseng. Dersom den enkelte kunde anser tilleggsgebyret for urimelig, har kunden også mulighet til å gå over til bruk av vannmåler.

Tilleggsgebyret for manglende innlevering av avlesningskort vil utgjøre kr. 1 655 ut fra 2000-satser. Ut fra opplysningene om at manglende avlesningskort kan medføre engasjering av rørlegger for fysisk befarig og avlesning på kveldstid, anser vi gebyrets størrelse å være innenfor selvkostprinsippet.

Revisjonskriterie 3 - Beregningsgrunnlaget for gebyrfastsettelsen pr. eiendom må være i tråd med lov og forskrift

Detaljkontrollene viste at manglende fullstendighet mht. mottak av meldinger for tilbygg og andre bygningsmessige endringer medfører at enkelte gnr/bnr/snr ikke blir fakturert for tilstrekkelige gebyrer. Vann-, avløp og renovasjonstjenesten skal drives til selvkost. For lav fakturering på en eiendom medfører at utgiften belastes andre. Dette skjer ved at gebyrsatser må økes for å oppnå selvkost for tjenesten totalt sett. Den pågående gjennomgangen av avviklslistene som følge av "vaskingen" mellom GAB og FAK400, medfører at feil som

Merknad [mmj10]:

Vurderinger (sammenholdinger av fakta mot kriterier) skal gjøres opp mot revisjonskriteriene (RSK 001 s 6).

gjelder tilbygg vil kunne bli rettet. Feil som gjelder fasadeendringer osv. som skulle medføre økte gebyrsatser pga. økt areal for beboelse, vil fortsatt bare bli avdekket ved tilfeldige befaringer, senere tilbygg m/oppdaterte tegninger eller lignende. Sannsynligheten for at en eiendom faktureres ut i fra et for stort grunnlag er etter vår oppfatning liten.

For eiendommer (leiligheter/hus) som omfattes av boligsameier eller huseierforeninger kan det være vanskelig å finne frem til renovasjonsbelastningen. Renovasjonen belastes sameiet, mens vann- og avløpsgebyr belastes de enkelte leilighetene/husene i sameiet. Revisjonen etterlyser en bedre kobling i eiendomsregisteret som viser forbindelsen mellom årsgebyrene knyttet til samme eiendom. Dette for lettere å kunne se at den enkelte eiendom direkte eller indirekte blir belastet for alle aktuelle gebyrer.

Beregningsgrunnlag for tilknytningsgebyr legges ikke inn i FAK400 på samme måte som beregningsgrunnlaget for årsgebyrene. Dette skyldes at det på tidspunkt for beregning av tilknytningsgebyr som regel ikke er opprettet eget gnr/bnr for eiendommen. For tilknytningsgebyret registreres det et kundenummer på tiltakshaver/eier, mens det for årsgebyr registreres et kundenummer knyttet til gnr/bnr. De ulike måtene å registrere inn gebyrtypene på medførte at det ikke var mulig for oss å kontrollere at alle som hadde betalt tilknytningsgebyr senere ble belastet årsgebyrer, dersom bygget var fullført. En av detaljkontrollene avdekket at denne fullstendigheten manglet (tilknytning betalt, senere årsgebyr ikke belastet).

Manglende innlevering av avlesningskort for vannmålere har ikke medført ileggelse av tilleggsavgifter. Manglende avlesningskort har kun medført at kunden er belastet med stipulert forbruk. Så lenge det ikke har vært foretatt noen fysisk avlesning fra kommunens side, kan heller ikke tilleggsavgiften belastes. Revisjonen har derfor ingen innvendinger mot at forskriftens paragraf 11.3.3 ikke er fulgt for avregningsåret 1999.

Revisjonskriterie 4 - Gebyrene skal belastes riktig rettssubjekt

Det er sannsynlig at personer ikke vil betale for tjenester de ikke mottar og/eller som de mener andre skal betale for dem. Risikoen for kommunen er derfor at det kan finnes eiendommer som ikke blir fakturert for vann- og avløpsgebyr og/eller renovasjon.

Arbeidet med ”vasking” av GAB og FAK400 har ført til at mange feilregistreringer er oppdaget og dermed blir rettet opp. Ajourføring i forhold til listen fra Statens Kartverk sikrer at fremtidige fakturaer blir sendt til rett person/firma.

Revisjonen etterlyser en bedre fremstilling/kobling i FAK400, slik at det for hver eiendom (gnr/bnr/snr) fremkommer hvilke gebyrer for vann, avløp og renovasjon som eiendommen belastes, direkte eller indirekte. Vi viser til nærmere omtale under vår vurdering vedrørende revisjonskriterie 3, tredje avsnitt.

Revisjonskriterie 5 - Kontrollrutiner skal sikre at renovasjonstjenesten omfatter alle aktuelle eiendommer i kommunen og at den enkelte eier får den tjenesten de har betalt for

Renovasjonsavdelingen har god daglig oppfølging mot TAB. Renovasjonsavdelingens praksis mht. å etterkontrollere salg av blåsekker med hovedleverandør, er etter vår oppfatning en fornuftig kontroll som bør bli en skriftlig fast rutine for fremtiden.

Ifølge rutinene skal det utføres sammenstilling av kunderegistrene 2 ganger pr. år. Siste sammenstilling ble utført i mars 2000. Denne sammenstillingen er ennå ikke sluttført mht. gjennomgang av avvikene. Avvik på totalt 20 sekkeruller ved kontroll av sekkeabonnentene er i seg selv et uvesentlig avvik. Vi er imidlertid av den oppfatning at avvikene burde vært avklart for lenge siden. Dette ville dessuten gitt en god vurdering av om maskinell sammenstilling ga ønsket effektivitetsgevinst. Vi er videre av den oppfatning at den maskinelle sammenstilling av kommunens kunderegister mot TABs register burde vært utført under oppsyn av en representant fra kommunen eller helst av kommunen selv. Dette fordi det er kommunen som står ansvarlig for tjenesten overfor innbyggerne og er den som fakturerer gebyret.

7 SAMMENLIGNING MELLOM ASKER OG BÆRUM

Vi har vurdert om det er forskjeller i rutinene i Bærum og Asker som gir grunnlag for forbedringspotensialer i Bærum.

Askers prosjekt omfatter ikke tilknytningsgebyrer. Kommentarene nedenfor knytter seg derfor bare til behandling av vann- og avløpsgebyrer.

Kvalitetssikring

Fullstendighet

VA-drift har siden 1998 jobbet med en full gjennomgang av kundemassen for vann, avløp og renovasjon. Det er foretatt en "vasking" mellom fakturasystemet og GAB-registeret. På grunnlag av avvikslister fra "vaskingen" gjøres det nå detaljkontroller for å sikre at alle kunder faktureres for de tjenester de plikter å betale for. Når denne gjennomgangen er ferdig, er det planer om å foreta en ny "vasking" mellom GAB og FAK400.

Hver måned mottar VA-drift liste over hjemmelsoverganger siste måned fra Statens Kartverk. Listen benyttes for oppdatering av kunderegisteret i FAK400.

Når det gjelder kunderegisteret for renovasjon, foretar renovasjonsavdelingen i Bærum avstemminger mellom kommunens kunderegister og kunderegister hos innleid renovatør.

Asker kommunerevisjon har ingen informasjon om liknende kontrollrutiner for kvalitetssikring av eiendomsregisteret i Asker.

Informasjon om endringer i eiendomsregisteret

Bygnings- og reguleringsavdelingen i Asker legger behandlede saker på ett sted i avdelingen. En gang i uken gjennomgår representant fra Kommunalteknisk avdeling sakene og tar nødvendige kopier for viderebehandling.

I Bærum kommune avventer VA-drift informasjon fra Planseksjonen, rørlegger osv.

Vi anser at rutine i Asker er mer tilfredsstillende enn rutinen i Bærum. Ansvaret for innhenting av tilstrekkelig informasjon er lagt til kommunalteknisk avdeling. I Bærum bygger en bl.a. på Planseksjonens internkontrollsystem mht. oversendelse av dokumentasjon til Kommunalteknisk seksjon v/VA-drift.

Generelt

Begge kommunene mangler skriftlige rutiner. Skriftlige rutiner er viktig for å sikre kontinuitet i arbeidsoppgaver dersom personer fratrer stillinger/blir syke osv.

Personellressursene

Det er vanskelig å avgrense arbeidsoppgavene helt slik at en får en sikker sammenligning mellom kommunene. Asker bruker ca. 1 årsverk (ekskl. arbeid med tilknytningsgebyr) mens Bærum bruker ca. 3,65 årsverk (inkl. arbeid med tilknytningsgebyrer). Til sammenligning er folketallet henholdsvis 50 000 og 100 000.

I forhold til innbyggertallet har Bærum et noe høyere ressursbruk enn Asker. Dette kan skyldes avgrensingsproblematikken ved fastsettelse av antatte årsverk. Det kan også skyldes innsatsen som er lagt ned i Bærum mht. en full gjennomgang av kunderegisteret. Dessuten er det grunn til å tro at beregningsmetode for vann og avløp etter areal (Bærum) er mer arbeidskrevende enn etter målt forbruk (Asker).

Vann og avløp

Arealberegning og prisfastsetting

I Asker må alle nye boliger og eldre boliger som utvides med mer enn 10 m², installere vannmåler. I Bærum kan abonnenter velge mellom gebyr etter areal eller målt forbruk. For de som ikke betaler etter måler, må forbruk beregnes/stipuleres.

	Asker		Bærum	
	Vann	Avløp	Vann	Avløp
Antall abonnenter med stipulert forbruk	8.056	7.754	21.156	20.932
Antall abonnenter med måler	6.104	5.888	2.194	2.142

Tall hentet fra kommunenes faktureringsystemer for 2000

Som det fremgår av tabellen over er andelen av arealavhengig forbruk i Bærum pr dato atskillig høyere enn i Asker. I Asker vil andelen naturlig bare gå ned.

Ved stipulert forbruk gjør Bærum en eksakt beregning av arealet pr. eiendom. Gebyrsatsen er pris pr. kvadratmeter.

Ved stipulert forbruk har Asker en ordning der bebyggelsens størrelse er inndelt i arealintervaller og ut fra dette stipuleres forbruket i kubikk. Gebyrsatsene er pris pr. kubikk.

Asker beregner etter brutto grunnflate pr. etasje. I Bærum holdes bl.a. boder og disp.rom utenfor. Dette medfører at Bærum får et oppfølgingsproblem ved senere innredning av disp.rom til beboelsesrom.

Beregningsmetodene i begge kommunene er innenfor lovens rammer. Arealberegningen synes dog for begge kommuner å være arbeidskrevende og revisjonen ser det som en fordel at det nå arbeides med forenklinger gjennom NORVAR.²

Oversikt over priser i Asker og Bærum

Til orientering viser vi nøkkeltall pr. husstand for 1998 og 1999, hentet fra ASSS-prosjektet. Alle beløp er inkl. mva. For vann og avløpstjenesten er nøkkeltallet beregnet for et hus på 120 m²

² NORVAR= ca. 150 kommuner som bl.a. samarbeider for å finne frem til forenklinger av regelverk og like beregningsmetoder.

	Bærum		Asker	
	1998	1999	1998	1999
Vann	1306,-	1417,-	1368,-	1507,-
Avløp	2192,-	2170,-	1368,-	1507,-
Renovasjon	978,-	1359,-	1341,-	1732,-

ASSS-prosjektet, mai 2000 (aggregerte styringsdata for samarbeidende storkommuner)

Prisene avhenger av kommunens dekningsgrad for tjenesten. Vi har tidligere vist at Bærum kommune har bedre dekningsgrad enn Asker jf. tabell på side 7.

Renovasjon

Differensiert tilbud innen renovasjon

Begge kommunene har kildesortering, men ingen har utskilling av våtorganisk avfall. Begge kommunene har differensiert tilbud til abonnenter i tråd med Forurensningsloven. Ut i fra prislister og forskrifter i de to kommunene, ser det ut til at Asker tilbyr flere muligheter for differensiering enn Bærum. Flere muligheter for differensiering medfører antakelig noe merarbeid for Asker. Dette kan være en årsak til at Asker har høyere pris på renovasjon enn Bærum, jf. tabellen over.

Salg av ekstrasekker

I Bærum er det renovatør (TAB) som selger sekkene. To ganger pr. år får kommunen dekket en andel (4.50 pr. stk.). Dette skal dekke transport og forbrenning av ekstraavfallet. Renovasjonsavdelingen sender en faktura til renovatøren over solgte sekker, på bakgrunn av oversikt mottatt fra renovatør.

I Asker er det kommunen som selger sekkene, enten direkte til privatpersoner (kr. 20,- pr. stk.) eller til bensinstasjoner for videresalg (kr. 15,- pr. stk.). I tillegg til transport og forbrenning må salgssummen dekke kr. 5,- til renovatør, samt salgs-, administrasjons- og innkjøpskostnaden.

Asker kommune mottar inntektene ved hvert salg, men må også bære omkostningene ved innkjøp og salg. Bærum kommune mottar sin andel av inntekten etterskuddsvis, men har heller ikke utgiftsbelastningen ved innkjøp av sekkene.

Direkte salg (Asker) antas å gi enklere kontrollrutiner i og med at kommunen selv utfører hele prosessen, men også økt belastning på administrasjonen ved innkjøp og salg. Ved indirekte salg (Bærum) må det gjøres en rimelighetskontroll av dataene som mottas fra renovatør.

Renovatørens henteordning:

I Bærum henter renovatøren kun merkede sekker. I Asker er renovatøren mer ”rund” på dette området og henter også andre typer sekker med tilsvarende kvalitet. Bærums rutine synes bedre å sikre at kunden betaler for leverte tjenester.

8 REVISJONENS KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

Konklusjon

Formålet med prosjektet er å vurdere om kommunens inntekter fra VAR-tjenesten sikres på en betryggende og effektiv måte ved registrering og oppdatering av grunnlagsdata.

Merknad [mmj11]:

Etter at innsamlede data er bearbeidet, analysert og vurdert, må revisor konkludere på forvaltningsrevisjonsprosjektet. Det konkluderes vanligvis opp mot de problemstillinger som er definert for prosjektet. (RSK 001 s 5)

Vann-, avløps- og renovasjonstjenestene skal drives til selvkost jf. Forurensningsloven § 52a og Lov om vass- og kloakkavgifter, dvs. at kunden ikke skal betale mer enn tjenesten koster. For den enkelte abonnent blir det derfor vesentlig at gebyrer beregnes korrekt.

Problemstilling 1

Er rutinene for fastsettelse av gebyrer for vann, avløp og renovasjon ihht. lover og forskrifter? (revisjonskriterie 1 og 2)

Etter revisjonens mening er gebyrfastsettelsen for vann, avløp og renovasjon ihht selvkostprinsippet i Forurensningsloven og Lov om vass- og kloakkavgifter.

Problemstilling 2

Er det etablert tilfredsstillende rutiner som sikrer at alle som benytter kommunens tjenester innen vann, avløp og renovasjon blir riktig registrert som kunde/abbonent?(revisjonskriterie 4 og 5)

VA-drift har arbeidet mye med å få oppdaterte og riktige data i kunderegistrene. Revisjonen har grunn til å tro at "vaskingen" av registrene har bidratt til å avdekke kunder som ikke har betalt for tjenester de har mottatt. Kvaliteten på registrene har dermed blitt hevet, sett i forhold til tidligere. Det gjenstår fremdeles mye arbeid for å få registrene tilfredsstillende oppdaterte og inneha ønsket kvalitet.

Revisjonen etterlyser en bedre fremstilling/kobling i FAK400, slik at det for hver eiendom (gnr/bnr/snr) fremkommer hvilke gebyrer for vann, avløp og renovasjon som eiendommen belastes, direkte eller indirekte.

Det foreligger ikke skriftlige rutiner for bearbeiding av data osv. I mange funksjoner er man svært avhengig av nøkkelpersoner. Dersom vedkommende slutter, går over i annen stilling el., blir man svært sårbar på arbeidsoppgaver vedkommende har hatt. Revisjonen mener at det må utarbeides skriftlige rutiner som holdes løpende oppdatert for VA-drift og renovasjon. Skriftlige rutiner vil etter revisjonens oppfatning også kunne bidra til at man lettere vil kunne se mulige forbedringspotensialer.

I 1999 ble det foretatt maskinell avstemming mellom kunderegisteret på renovasjon og kunderegisteret hos TAB. Denne avstemmingen burde skjedd i regi av kommunen selv. Revisjonen ser positivt på at det er lagt opp til en enklere rutine for avstemming av registerene ved å gjøre dette elektronisk, men konkluderer med at avklaringen av avvikene mellom registrene tar svært lang tid.

Problemstilling 3

Skjer oppdatering av grunnlagsdata på en rasjonell måte og sikrer rutinene at den enkelte kunde blir fakturert korrekt? (revisjonskriterie 3, 4 og 5)

Også for denne problemstillingen konkluderer revisjonen med at det ikke foreligger skriftlige rutiner. Se kommentar under problemstilling 2.

De aller fleste kunder velger å bli fakturert etter stipulert forbruk. Dette medfører at enhver endring på bebyggelse, medfører detaljert arealberegning.

For VA-drift blir en da bl.a. avhengig av å få tilstrekkelig informasjon fra Planseksjonen. Revisjonens gjennomgang viser at det i enkelte tilfeller er mottatt informasjon så sent at tilknytningsgebyr ikke kunne belastes pga. foreldelsesfristen. Dessuten vil senere innredning av disponible rom /loftetasjer osv. som tidligere ikke er hensyntatt ved arealberegning, ikke alltid bli oppdaget av VA-drift. Det samme gjelder små tilbygg, som ikke krever full byggesaksbehandling. Vann- og avløpstjenesten skal drives til selvkost. Nevnte mangler medfører ikke at kommunen taper inntekter, men det skjer en skjevfordeling mellom kundene ved at enkelte ikke blir belastet gebyrene de skal ha, mens andre betaler for mye.

Ved detaljkontroller på VA-drift var det av og til vanskelig å se beregningsgrunnlaget for registrerte data i FAK400. Dette kunne vært bedret ved at arbeidspapirene i saksmappene dateres og signeres av saksbehandler. Dersom det skjer senere endringer/rettelser på arbeidspapiret, må det dateres og signeres av den saksbehandler som har utført endringen.

På renovasjonsavdelingen antar revisjonen at maskinell sammenstilling mellom kunde-registeret i FAK400 og renovatørens kunderegister gir en mer rasjonell oppdatering av grunnlagsdataene enn tidligere praksis. Revisjonen vil imidlertid påpeke at sammenstillingen mellom FAK400 og TAB ikke er fullført før avvikene er forklart.

Endringer av eksisterende abonnementer innen renovasjon ser ut til å fungere greit ved at alle endringer skal meldes til renovasjonsavdelingen før de gjennomføres av TAB.

Det er dårlig sporbarhet i FAK400 mht. om kommunen har fakturert tilknytningsgebyr på eiendommene. Dette skyldes at tilknytningsgebyr ikke faktureres på gnr/bnr/snr, men på tiltakshaver/adresse. Revisjonen vil anbefale at det forsøkes å finne frem til en alternativ registreringsmetode for fakturering av tilknytningsgebyr, slik at det for fremtiden blir mulig å få fullstendig historikk pr. eiendom (gnr/bnr/snr) fra og med tilknytningsgebyr til og med årsgebyr.

Salg av blåsekker (ekstrasekker for husholdningsrenovasjon) skjer ikke direkte fra kommunen. Kommunens inntekter på dette mottas ved senere avregning mot renovatør. Revisjonen anser avregningsmetoden ved fakturering til renovasjonsselskapet 2 ganger pr. år, som tilfredsstillende. Vi mener at etterkontrollen mot hovedleverandør av blåsekker må nedfelles som en skriftlig rutine som gjennomføres minst en gang pr. år.

Sammenligning med Asker

Ved sammenligning mellom Asker og Bærum mener vi at Bærum har kommet lenger innen kvalitetssikring av kunderegisteret, selv om det gjenstår mye arbeid.

Asker synes å ha en enklere beregningsmetode for areal, da de bare tar hensyn til grunnflate uten å trekke ut boder, uinnredede rom mv. Dermed slipper de problemet med å ”fange opp” senere innredning, som for Bærum vil gi anledning til ny beregning av årsgebyrene. I Asker er det fremdeles behov for arealberegning ved tilknytningsgebyr selv om nye bygg må installere vannmåler.

Videre har Asker innført en rutine ved at Kommunalteknisk avdeling selv henter informasjon fra Bygnings- og reguleringsavdelingen. Dette antas å gi en sikrere informasjonsflyt da Kommunalteknisk avdeling selv har ansvaret for informasjonsinnhenting.

Anbefalinger

1. Revisjonen anbefaler at VA-drift og renovasjon innfører skriftlige rutiner for grunnlagsregistrering og senere oppfølging.
2. Revisjonen anbefaler at en får bedre fremstilling/kobling i FAK400, slik at det for hver eiendom (gnr/bnr/snr) fremkommer hvilke gebyrer for vann, avløp og renovasjon som eiendommen belastes, direkte eller indirekte.
3. Revisjonen anbefaler at det ved fakturering av tilknytningsgebyrer forsøkes å finne frem til en registreringsrutine som sikrer senere oppfølging mot eiendomsregisteret.
4. Revisjonen ber Kommunalteknisk seksjon vurdere om Askers rutine for innhenting av data fra Planseksjonen også vil være hensiktsmessig i Bærum.
5. Revisjonen ber kommunalteknisk seksjon vurdere om andre kommuners arealberegning for eksempel Askers rutine mht at boder ikke trekkes fra osv., kan være hensiktsmessig for Bærum. Eventuelt bruk av GAB-areal.

Merknad [mmj12]: Dersom revisor konkluderer med at det foreligger et forbedringspotensiale i form av muligheter for økt produktivitet, bedre måloppnåelse i kommunen eller lignende, kan det være fordelaktig av revisor ikke bare påpeker dette, men også gir anbefalinger til administrasjonen om hvordan forbedringene kan oppnås. Revisor bør imidlertid bare gi anbefalinger etter nøye vurdering av egen kompetanse og kunnskap. (RSK 001 s 5)

Anbefalingene må aldri formuleres som pålegg til administrasjonen. Det ligger utenfor revisors oppgaver og myndighet å gi administrasjonen pålegg. Revisor må være svært varsom med å gi anbefalinger form av detaljerte instruksjoner. (RSK 001 s 5)

Litteratur og kildehenvisninger

- ◆ Lov om forurensning av 13.3.1981 §§ 23, 30 og 34.
- ◆ Lov om kommunale vass- og kloakkavgifter av 31.5.1974
- ◆ Plan- og bygningsloven av 14.6.1985, §§ 65, 66 og 92 første ledd.
- ◆ Forskrift om kommunale vann- og avløpsgebyrer av 27.9.96 fra Miljøverndepartementet
- ◆ Forskrifter for vann- og avløpsgebyrer, vedtatt av Bærum kommunestyret 16.12.1998
- ◆ Renovasjonsforskrift for forbruksavfall i Bærum kommune, ikrafttreden 1.2.1997
- ◆ Nøkkeltall for Tekniske tjenester 1995-1999 ASSS-prosjektet, mai 2000
- ◆ Bærum kommunes retningslinjer for fakturering av kommunale avgifter (økonomihåndbok kapittel 2.2)
- ◆ Intern kontrollhåndbok for vann, avløp, vassdrag og dammer, ajour pr. mars 2000. (Håndboken er utarbeidet for å sikre at aktiviteter og arbeidsoppgaver ved Vann- og Avløp, driftsavdelingen utføres entydig og definert, og at myndighets- og ansvarsgrenser er klare)

Begreper og forkortelser

ASSS-prosjektet	Aggregerte styringsdata for samarbeidende storkommuner
Bnr	Bruksnummer
FAK400	Faktureringssystemet i Bærum kommune som også omfatter eiendomsregisteret for kommunale avgifter
GAB	det offentlige register for grunneiendommer, adresser og bygninger
GEMINI	Fagsystem for vann- og avløpstjenester
Gnr	Gårdsnummer
NORVAR	Ca. 150 kommuner som bl.a. samarbeider for å finne frem til forenklinger av regelverk og like beregningsmetoder
Platon	Planseksjonens edb-baserte saksarkiv
Renovasjonsavdelingen	Forurensnings- og renovasjonsavdelingen. Avdelingen utgjør en del av kommunalteknisk seksjon
Selvkost	Den merkostnad kommunen påføres ved å produsere en bestemt vare eller tjeneste. I selvkostprinsippet skal direkte og indirekte variable kostnader og kapitalkostnader medtas, og bare kostnader som har sammenheng med framstillingen av det enkelte produkt.
Snr	Seksjonsnummer
TAB	Transportsentralen i Asker og Bærum
VA-drift	Driftsavdelingen for vann- og avløpstjenester. Driftsavdelingen er en del av kommunalteknisk seksjon
VAR	vann-, avløp og renovasjonstjenester

Vedlegg

Funn ved detaljkontroller vedrørende vann- avløp og renovasjonstjenester i Bærum kommune.

Handlingene er utført for å dekke revisjonskriterie 3 - Beregningsgrunnlaget for gebyrfastsettelsen pr. eiendom skal være i tråd med lov og forskrift.

Utplukk for kontroll ble gjort ut fra rapport fra Platon. Rapporten omfattet registrerte saker i 1998 og viste bl. a. journalnummer, gårdsnummer (gnr), bruksnummer (bnr), sakstittel, vedtakstype og sakstype. Rapporten ble sortert på gnr/bnr i stigende rekkefølge og slik at hvert gnr/bnr bare ble vist én gang. Tre kontroller ble utført:

1.

Vi plukket ut 50 tilfeldige gnr/bnr og kontrollerte at tilhørende kunder i Eiendomsregisteret i FAK400 ble fakturert årsgebyrer for vann, avløp og renovasjon. Dersom eiendommen ikke ble belastet alle årsgebyrene, skulle årsak til dette klarlegges.

2.

Av de 50 valgte gnr/bnr plukket vi ut 14 tilfeldige for detaljkontroll mot saksmappene. Kontrollen ble gjennomført ved å etterkontrollere arealberegningene som dannet grunnlaget for registrering – og dermed faktureringen av årsgebyrene – i FAK400.

3.

For å sikre at vi også fikk kontroller mot vannmålere, valgte vi ut de gnr/bnr i det første utvalget som var registrert i FAK 400 med vann etter måler. Disse ble kontrollert mht. om avlesningskort var sendt inn. Vi ønsket også å kontrollere om forskriftens § 11 var fulgt dersom kortet ikke var innlevert.

Resultat av første kontroll:

- * 48 av gnr/bnr var registrert med årsgebyrer for vann og avløp. 44 av disse hadde renovasjon. Manglende renovasjon for 4 gnr/bnr vil bli forklart nedenfor
  - * for to av eiendommene var årsgebyrene registrert på feil gårds- og bruksnummer. Dette skal bli rettet opp.
  - * tre eiendommer var ikke registrert med gnr/bnr i Eiendomsregisteret. Registreringen var kun foretatt på adresse. Ifølge VA-drift kan det ikke registreres på gnr/bnr ved følgende tilfeller:
    - * Midlertidige abonnenter § 9.1 (byggeplasser/brakkerigger)
    - * Abonnenter med gnr/bnr. i andre kommuner
    - * Container på eiendom som ikke eies av regningsmottakerDette skyldes at Bærum kommune ikke har legalpant i disse tilfellene. Våre revisjons-handlinger avdekket at ovennevnte 3 eiendommer ikke var registrert med gnr/bnr og heller ikke faller inn under de nevnte unntakene.
  - * Næringsbygg kan ofte være bare registrert med gateadresse og ikke på gnr/bnr.
- * For 4 av 48 gnr/bnr var det ikke registrert renovasjonsgebyr.
  - * En kunde var næringskunde. Kommunen er bare pålagt renovasjonsordning for husholdning. Næringsvirksomhet inngår egne avtaler mht. renovasjon.
  - * To kunder var eiere av leiligheter i boligsameier. Renovasjonsgebyrene faktureres samlet på sameiets gnr./bnr. I det ene tilfelle var det enkelt å se denne koblingen i og med at fakturaene for vann, avløp og renovasjon ble sendt til sameiets forretningsfører

Merknad [mmj14]: Side: 5

I tillegg kan det være naturlig å la noe av dokumentasjonen følge som vedlegg. For at selve rapporten skal bli for omfattende, kan det være en løsning å plassere enkelte deler av saksdokumentasjonen som vedlegg (for eksempel omfattende rutinebeskrivelser og lignende) Vedleggene kan også bestå av spørreskjemaer som er benyttet i undersøkelsen, mandat til styrer og råd og utvalg instruksjoner mv. (Reell forvaltningsrevisjon s. 68)

ABBL A/L. Både sameiets navn og ABBL A/L som presentør fremkom som kundeopplysning i FAK400. I det andre tilfellet fant vi frem til at sameiet ble fakturert for renovasjonen ved at sameiet har samme navn som adressen til leilighetene.

- * To forhold må undersøkes videre. Det ene forholdet (116/ 345) omfattes antakelig av en huseierforening hvor foreningens navn ikke er i overensstemmelse med adresser til husene. Det andre tilfellet er mer uklart og kan bare avklares ved befarings på eiendommen (77/78).

For 2 gnr/bnr. fant vi ingen opplysninger i FAK400. Sakene ble undersøkt med følgende avklaring:

- * Et gnr/bnr (17/913) er ikke bebygd . Dersom det kommer inn ny byggemelding på eiendommen vil det bli beregnet ny tilknytningsgebyr og vann- og avløpsgebyrer utfra hva eiendommen vil bli brukt til.
- * Et gnr/bnr (86/187) blir bare fakturert for renovasjon. I GEMINI kunne vi se at eiendommen lå rett ved ledningsnett for vann- og avløp. Nærmere undersøkelser viste at eiendommen faktisk var tilknyttet vann- og avløpsnettet, men dette var ikke registrert i kommunalteknisk seksjon. Kommunalteknisk seksjon hadde ikke mottatt melding fra rørlegger. Saken vil bli fulgt opp slik at eiendommen for fremtiden vil bli krevd for vann- og avløpsgebyr.

For andre del av kontrollen gjorde vi følgende funn:

- * For ni av eiendommene kom vi frem til samme areal som registrert i FAK400. For 4 av disse eiendommene var det relativt store avvik mellom areal registrert i GAB og areal lagt til grunn for beregning av vann- og avløpsgebyrer (større areal i GAB). For alle tilfellene ser dette ut til å skyldes forskjellig beregning av arealer i kjeller/underetasjer. På tegninger lagt til grunn for vann- og avløpsberegning er rommene definert som disp.rom eller boder.
  - * For ett gnr/bnr var det feil referanse til saksnummer i GAB. Ved innhenting av riktig sak i fjernarkivet, viste det seg at de nye tegninger (fra 1965) gir grunnlag for ny vurdering av arealet. Saken vil bli fulgt opp videre av kommunalteknisk seksjon. (8/658)
- * For to eiendommer manglet det opplysninger i saksmappe hos kommunalteknisk seksjon mht. tilbygg. Den ene eiendommen gjelder et gammelt hus med endringer i 1963 og 1990. Den andre eiendommen er en eiendom som er registrert med kode 7 – ombygning - i GAB. Ved å kjøre ut kart fra GEMINI (kommunens kartsystem), fremkommer det at et tilbygg allerede er gjennomført. For begge eiendommene kan kommunalteknisk seksjon ha mistet retten til å kreve tilknytningsgebyr (foreldelsesfrist 3 år). (11/690 og 20/409)
- * For en eiendom har kommunalteknisk seksjon først fått melding om tilbygget i form av ferdigattest. Økning i årsgebyrer er gjennomført, men tilknytningsgebyr kunne ikke belastes pga. foreldelsesfristen på 3 år. Beregnet areal ifølge arbeidspapir i saksmappe stemte ikke overens med det registrerte arealet i FAK400. Dette skyldes at det ved beregning var tatt med en bod som skulle vært holdt utenfor. I FAK400 ble det korrekte areal registrert. Av arbeidspapiret i saksmappen fremkommer ingen dato, signatur og forklaring på at det er foretatt noen etterkontroll og at kontrollen medførte endret areal. (38/350)
- * For en eiendom var tilknytningsgebyr beregnet ut i fra et større areal (106m²) enn etterfølgende beregning av årsgebyrer (93m²). Ved vår etterberegning kom vi frem til 102 m². (89/251)
- * For en eiendom er kjellerareal beregnet med 50% av hovedetasje. Ut ifra plantegninger i saksmappe for Planseksjonen, ser det ut til at mer enn 50%, men mindre enn 75% av

kjelleretasjen er innredet/omgjort til leilighet. Innredet areal mellom 50-75% tilsier vann- og avløpsgebyr ut i fra 75% av hovedetasjens areal. (17/322).

Tilknytningsgebyr utgjør tilfeldig fakturering i FAK400 i motsetning til årsgebyrene som legges inn som fast fakturering. Tilknytningsgebyr på nybygg utfaktureres før det er opprettet eget gnr/bnr for den enkelte eiendom. Først ved beregning av renovasjonsgebyr og årsgebyr for vann- og avløp, blir kunden registrert med gnr/bnr i FAK400.

Ved beregning og fakturering av tilknytningsgebyr benyttes et eget skjema. Skjemaet påføres kundenummer ved registrering i FAK400, som bekreftelse på at faktura er skrevet. Skjemaet arkiveres i saksmappen.

For tredje del av kontrollen gjorde vi følgende funn:

4 gnr/bnr ble kontrollert.

- Avlesningskort for 1999 var kun mottatt fra en av eiendommene.
- For en eiendom var det registrert inn avlesning 19.11.99. I opplysningsfelt var det notert eierskifte. Avlesningskort er ikke mottatt.
- For 2 eiendommer var det levert avlesningskort i 1998. Ved avregning for 1999 var det benyttet automatisk stipulert forbruk, dvs. at årets forbruk ble satt tilsvarende forbruket tidligere år.

Alle eiendommene gjaldt næringseiendommer. Ingen var ilagt tilleggsgebyret som omtales i Kommunens vedtekter § 11.3.3.